

Forn de calç del Lledó

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Lledó
Alçada: 363

Coordenades:

Latitud: 41.65353
Longitud: 1.88393
UTM Est (X): 407069
UTM Nord (Y): 4611911

Classificació

Número de fitxa 08053 - 321
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVII-XIX

Estat de conservació Dolent

Notes de conservació: L'ampliació del camí, gratant per sota dels murs de consolidació han provocat que s'acceleri el procés d'enfonsament de les parets. Malgrat això, es conserva l'arc apuntat de la boca del forn per on s'introdueixen els fogots de llenya i valdria la pena conservar aquesta estructura com a testimoni del passat, que es podria incloure en una ruta dels diferents elements constructius de pedra seca i alhora paisatgística.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Fàcil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A006000110000OQ

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Forn de calç ubicat a mà dreta, per sobre mateix del marge del camí de la Serra del Clot, abans d'arribar al Lledó. El forn es localitza arran de marge mateix.

És de planta circular, de 2,30 metres de diàmetre interior. Està excavat a l'interior del marge, fet de pedra irregular, lligat amb argamassa. L'alçada conservada és d'1,20 metres. Orientada al nord-oest hi ha la boca del forn, constituït per un arc apuntat amb una filada de pedres col·locades a plec de sardinell (mesura 90 centímetres d'amplada per 55 centímetres d'alçada). A l'interior els murs són de paredat antic fet a base de pedres més o menys escairades, unides amb fang i falcades amb pedruscall.

Observacions:

Per a poder conservar el que queda caldria protegir-lo a nivell del camí per una barana de fusta i netejar tot l'entorn de la vegetació que l'està engolint. Després d'una neteja, es podria consolidar per deixar-lo com a testimoni.

Història

Els forns de calç o olles de calç són construccions tradicionals que es troben arreu de Catalunya. Fets de pedra i fang, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Antigament la calç era un material molt necessari, ja que s'utilitzava en la construcció per a fer les parets (per a unir les pedres), barrejada amb aigua i argila o sorra; també s'utilitzava per a arrebossar les façanes i emblanquinar les cases. També servia a impermeabilitzar les cisternes i els safarejos així com per a desinfectar i també tenia un ús agrícola per a ensulfatar les plantes contra les plagues. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un forn de forma rodona excavat dins un marge de terra o roca. Es necessitaven temperatures entre 800°C i 1000°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per a aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres.

Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra amb pics i malls. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o boca per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell. Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuïta. Un forn de la capacitat abans esmentada trigava de vuit a deu dies i quan estava a punt, se segellaven la boca del forn i la part superior o curull amb pedres i fang durant quatre o cinc dies més. Passat aquest temps ja era a punt per desenfornar i transportar la calç en carros a la seva destinació per al seu ús. D'aquesta antiga activitat, tan estesa només resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.
GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

